

Jordbundet – Ny bog udforsker virkeligheden i landbrugslandet Danmark

Gården, der producerer 50.000 slagtegrise om året, hønsefarmen med 230.000 høns og en grøntsagsproducent med lugerobotter og førerløse traktorer i bedene - er blot enkelte eksempler på alle de steder, Dalland besøger på sin rejse rundt i landbrugslandet. Foto: PxHere

Egon Clausen
01.09.2023

BØGER // ANMELDELSE – Rasmus Hage Dalland har været på en forrygende opdagelsesrejse i landbrugslandet Danmark og fortæller i *Jordbundet* historien om dansk landbrugskultur. Interessant nyt føjes til historien, bl.a. når Dalland besøger landmænd, der er i bevægelse og langt mere omstillingsparate end deres rygte, og velbevandret giver sit bud på, hvorfor der stadig er grøfter mellem land og by.

BOG: Jordbundet – En rejse rundt i dansk landbrug

Forfatter: Rasmus Hage Dalland

Gyldendal 2023. 272 sider.

Det er en rigtig god bog, Rasmus Hage Dalland har skrevet. Den handler om virkeligheden og er fri for opdigtede konflikter og fantasier. Bogen er en opdagelsesrejse til et land, der findes, men som vist er ukendt for de fleste, nemlig

landbrugslandet Danmark. Som rejsebeskrivelse er den velskrevet, konkret og særdeles oplysende.

Rasmus Hage Dallands farmor havde en lidt omtumlet barndom, men gården Kragelund i Hjerm blev et fast holdepunkt i hendes liv. Kragelund lå i Hjerm ved Struer og var ejet af hendes fætter. Hun kom der hver sommer og talte varmt om det gennem hele livet.

Nu er gården solgt, men Rasmus vil gerne genetablere den tabte forbindelse, og han vil også gerne vide, hvad den danske landmand tænker i dag, så han tager os med til Hjerm, hvor hans farmors fætter Jonas bor sammen med sin kone Inger-Marie. De kører rundt på egnen og ser på de gårde, der har været i slægtens eje.

Derfra drager Rasmus Hage Dalland til Brande, Ærø, Vendsyssel, Henne Strand, Øm, Ryslinge og flere steder, hvor han snakker med landbrugere om deres syn på fremtiden.

Det er en vældig tur. Han har lugtet kokasser, gylle og gødning, mærket jorden mellem sine fingre, lært om pesticider og hørt kunstgødning blive omtalt som fastfood til planterne. Han har mødt landmænd, som er i bevægelse og langt mere omstillingsparate end deres rygte. Han har besøgt en gård, der producerer 50.000 slagtegrise om året. En hønsefarm med 230.000 høns. En grøntsagsproducent med lugerobotter og førerløse traktorer i bedene. Vi er til dyrskue, til møde i landboforeningen i Struer og til konferencer for regenerativt landbrug i København.

En tur til Polen bliver det også til, og ind imellem er der udblik til det danske landskab med dets fjorde, skrænter, huse, gårde og tavlede marker i gult og grønt.

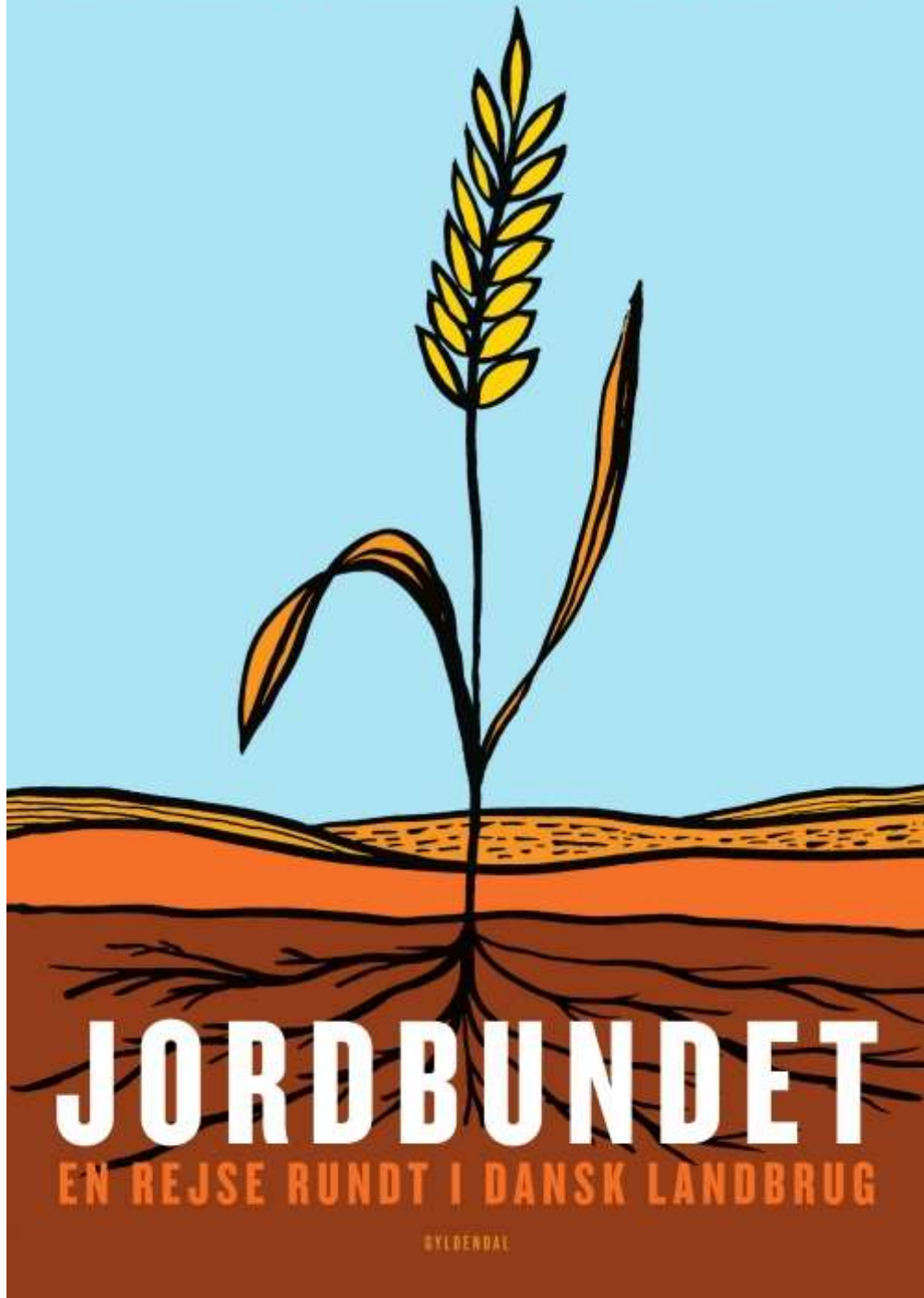
Dyrker ikke problemer

Under det hele ligger erindringen om landbrugskulturens storhed og fald. Det er en historie, hvor hundredetusinder af landmænd mistede jord, gård, dyr og levemåde. Det er en historie om bristede drømme, nederlag, tab og megen smerte. En historie, der er gået næsten ufortalt hen over landet, og nu er de generationer, som oplevede den store forandring, ved at være væk.

Den umiddelbare sorg og nederlagenes tid er således snart forbi, men vreden lever stadigvæk. Som en ond ånd farer den rundt i landet og opfinder syndebukke og skaber falske fjendebilleder.

I den fortælling optræder Morten Korch, så han er også med i bogen. Han beskrev livet på landet som en idyl, hvor tilværelsen var mere ægte, end den var i byerne, og folk på landet elskede hans beskrivelser, men de gjorde mere ondt end godt. Med sine romaner var han nemlig med til at grave grøfter mellem land og by, og disse grøfter findes endnu. I dag hedder det, at eliten i storbyerne foragter det jævne liv ude på landet.

RASMUS HAGE DALLAND

En af fortalernerne for dette synspunkt er Martin Merrild, tidligere formand for Landbrug og Fødevarer. Ham taler Rasmus Dalland også med, og vi får at vide, at en hær af bedrevidende djøf'ere fra de snakkende klasser tager ud på landet og plager ganske almindelige hårdtarbejdende mennesker med nogle syge kontrolsystemer. Disse djøf'ere kommer fra "storbyen", der for Merrild står for offermentalitet, problemdyrkelse og krav om, at det offentlige skal sørge for den enkelte i stort og småt.

På landet har man derimod stadig en kultur, hvor man beklager sig mindre og i højere grad løser problemerne selv. ”Herude hjælper og understøtter vi hinanden, og vi gider ikke gå og dyrke, at nogle har problemer hele tiden.”

Morten Koch kunne ikke have sagt det bedre, og Rasmus Dalland lader det stå. Han er ikke polemisk, og hans bog bygger på samtaler, som han gengiver uden at fordømme de samtalepartnere, som han er uenig med.

Overdyrkning og overforbrug

Rasmus Hage Dalland er dannet og har stor forståelse for historiens og kulturens betydning. Derfor fortæller han også om højskolernes betydning for den danske landbokultur. Den gav ånd og liv til folk over hele landet, og så er der kirken, som han opfatter som et sted, hvor man forsøger at forbinde nutiden med fortiden, og han er overbevist om, at de gamle fortællinger har præget vores syn på kultur og natur. Han sidder på kirkebænken, synger med på høstens salmer og lytter til præstens ord.

Synd er ikke et brugbart begreb for ham, men han skriver: ”Vi overdyrker, og vi overforbruger.”

Jordbundet er en rig og givende bog. Efter endt læsning er man ikke blot klogere, men også beriget og berørt.

Læs også Egon Clausens anmeldelse af Dave Goulsons bog, *Den tavse klode*, [her](#).

grøn omstilling

landbrug

Morten Koch

Overforbrug

Egon Clausen

Egon Clausen, f. 1940, forfatter, radiomand, fhv. redaktør på P1, fhv. formand for gruppen af faglitterære forfattere i Dansk Forfatterforening, medarbejder ved den2radio.dk.

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend